

ZÁKON Č. 292/2024 Z. Z. O VZDELÁVANÍ DOSPELÝCH A O ZMENE A DOPLNENÍ NIEKTORÝCH ZÁKONOV

MINISTERSTVO

ŠKOLSTVA, VÝSKUMU,
VÝVOJA A MLÁDEŽE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ZÁKON O VZDELÁVANÍ DOSPELÝCH – ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE

- Nadväzujúci na zákon č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Prijatý 30. októbra 2024 ako zákon č. 292/2024 Z. z. o vzdelávaní dospelých a o zmene doplnení niektorých zákonov (https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2024/292/vyhlasene_znenie),
- Pripravovaný aj v súlade Programovým vyhlásením vlády SR na obdobie rokov 2023 – 2027; snaha vlády SR prijať zákony, ktoré vytvoria podmienky pre moderný, praktický a efektívny systém celoživotného vzdelávania,
- Zaujímavosť: prijatý širokým politickým spektrom.

HLAVNÉ MYŠLIENKY ZÁKONA

- Zavedenie systémových nástrojov, ktoré zmiernia vplyvy spoločenských a technologických zmien na životy ľudí a prinesú pružnejšiu reakciu vzdelávacieho systému,
- Zabezpečenie celoživotného prístupu k možnostiam vzdelávať sa pre občana,
- Podpora rozvíjania zručností a kompetencií, aby mohli občania realizovať svoj potenciál v osobnom, pracovnom a občianskom živote,
- Posilnenie inkluzívnosti a zlepšenie prístupu ku vzdelaniu pre všetkých, vrátane dospelých s nízkou úrovňou základných zručností,
- Flexibilné možnosti získavania kvalifikácií, podpora zrozumiteľnosti a využiteľnosti kvalifikácií v medzinárodnom kontexte.

PREHĽAD NAJVÝZNAMNEJŠÍCH ZMIEN

- Sprehľadnenie kvalifikácií,
- Rozvoj kultúry kvality vo vzdelávaní dospelých – certifikácia vzdelávacích inštitúcií a akreditácia vzdelávacích programov pod patronátom jednotlivých sektorov,
- Zavedenie systému overovania vzdelávacích výstupov,
- Zavedenie systému individuálnych vzdelávacích účtov,
- Zavedenie inštitútov: mikroosvedčenie, majstrovská skúška, tréningové centrá a i..

SPREHĽADNENIE KVALIFIKÁCIÍ

- Zmena zastaralého konceptu čiastočných a úplných kvalifikácií a presun k profesijnej kvalifikácii (<https://kariernabrana.sk>),
- Zákon vymedzuje Národnú sústavu kvalifikácií ako zoznam kvalifikácií v Slovenskej republike, ktorý obsahuje opisy prostredníctvom kariet kvalifikácie (pod patronátom Aliancie sektorových rád),
- Ďalej definuje Slovenský kvalifikačný rámec ako národný kvalifikačný rámec Slovenskej republiky. Obsahuje úrovne kvalifikácií podľa súboru kritérií pre požadované vedomosti, zručnosti a kompetencie s prepojením na úrovne Európskeho kvalifikačného rámca.

ROZVOJ KULTÚRY KVALITY VO VD – CERTIFIKÁCIA VI

- Vzdelávacia inštitúcia (VI) predkladá žiadosť, v ktorej deklaruje, že implementuje systém zabezpečovania kvality,
- Ide o pravidlá a postupy vo VI, ktorými uskutočňuje a zabezpečuje rozvoj kvality vo vzdelávaní dospelých (VD),
- V súlade so štandardami kvality v oblasti VD (<https://isvd.iedu.sk/KnowledgeBase/QualityStandards>),
- Zápis do Registra certifikovaných vzdelávacích inštitúcií (platný 5 rokov),
- VI je následne povinná plniť povinnosti registrovanej certifikovanej VI.

STRUČNÝ POHĽAD NA CERTIFIKÁCIU

- VI preukazuje implementáciu systému kvality dvomi spôsobmi:
 - Prostredníctvom sebahodnotiacej správy a plánu zlepšovania (následne prechádza odborným posúdením),
 - Prostredníctvom predloženia dokladu implementácie iného uznávaného systému kvality (určuje komisia zriadená pri MŠVVaM SR),
 - Vysoká škola - osobitný postup.
- Doklady sa predkladajú prostredníctvom jednotnej platformy *Informačného systému vzdelávania dospelých (ISVD)*.

AKREDITÁCIA

- Žiadosť o akreditáciu môže podať **len** certifikovaná VI,
- Podáva ju prostredníctvom platformy ISVD Aliancii sektorových rád (ASR), kde je zabezpečené sektorové posúdenie,
- Ak ASR vydá k žiadosti súhlasné stanovisko, MŠVVaM SR vzdelávací program zapíše do Registra akreditovaných vzdelávacích programov,
- Je možné akreditovať **výlučne len** vzdelávacie programy, ktoré vedú k profesijnej kvalifikácii,
- Vzdelávanie v akreditovanom vzdelávacom programe sa ukončuje záverečnou skúškou.

MIKROOSVEDČENIA

- Doklad o vzdelávacích výstupoch, ktoré fyzická osoba získala na základe absolvovania vzdelávacieho programu vedúceho k mikroosvedčeniu,
- Ide o vzdelávací program, ktorý ma rozsah najmenej 25 vyučovacích hodín,
- Je možné využívať ho samostatne alebo v kombinácii s inými osvedčeniami. Môže byť uznané ako časť štúdia (v prípade ak inštitúcia poskytuje takéto formálne vzdelávanie) alebo sa ním dokáže získať aj profesijná kvalifikácia.
- Poskytuje ho VŠ, stredná škola zapísaná v Registri certifikovaných VI, certifikovaná VI so získaným súhlasom od VŠ alebo vyššie uvedenej SŠ, prípadne od národného garanta.

OVEROVANIE VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV

- Proces hodnotenia a uznávania vedomostí, zručností a kompetencií fyzickej osoby ako výsledkov akreditovaného vzdelávacieho programu, neformálneho vzdelávania alebo informálneho učenia sa, ktoré vedú k získaniu profesijnej kvalifikácie (vrátane profesijnej kvalifikácie s prívlastkom majster),
- Uskutočňuje sa podľa hodnotiaceho štandardu príslušnej profesijnej kvalifikácie,
- Žiadateľom o overenie vzdelávacích výstupov môže byť fyzická osoba vo veku najmenej 16 rokov,
- Žiadosť o overenie vzdelávacích výstupov podáva uchádzač autorizovanej inštitúcii,
- Súčasťou žiadosti je aj portfólio uchádzača (súbor dokladov, ktoré preukazujú nadobudnutie požadovaných vedomostí, zručností a kompetencií pre príslušnú kvalifikáciu).

AUTORIZÁCIA

- Autorizácia je oprávnenie právnickej osoby uskutočňovať overovanie vzdelávacích výstupov,
- O autorizáciu môže požiadať ASR, SOŠ s označením centrum odborného vzdelávania a prípravy (pozn. na základe poskytovaných odborov vzdelávania), SOŠ s označením podniková škola (taktiež na základe poskytovaných odborov), VŠ poskytujúca vzdelávanie v ŠO súvisiacim s príslušnou prof. kvalifikáciou, zamestnávateľ s označením nadpodnikové vzdelávacie centrum s predmetom činnosti v súlade s príslušnou profesijnou kvalifikáciou,
- Autorizácia sa udeľuje na 5 rokov s možnosťou predĺženia na ďalších 5 rokov (opakovane),
- Autorizáciu možné udeliť len k profesijnej kvalifikácii, ktorá má zverejnený kvalifikačný a hodnotiaci štandard.

AUTORIZOVANÁ OSOBA A NÁRODNÝ GARANT

- Autorizovaná osoba je fyzická osoba zapísaná v Registri autorizovaných osôb, ktorá zabezpečuje overovanie vzdelávacích výstupov vo vzdelávaní dospelých,
- Ak má fyzická osoba odbornú spôsobilosť a absolvuje VP pre autorizované osoby na ASR, môže požiadať o zápis do Registra,
- Národným garantom je fyzická osoba zapísaná v Registri národných garantov, spôsobilá v príslušnej profesijnej kvalifikácii alebo v skupine profesijných kvalifikácií,
- Povinnou prílohou žiadosti o zápis do Registra národných garantov je súhlas ASR,
- Národný garant zodpovedá za tvorbu a aktualizáciu hodnotiaceho štandardu profesijnej kvalifikácie, hodnotí odbornú spôsobilosť autorizovaných osôb, tvorí metodiky na hodnotenie portfólia uchádzača pri overovaní, je súčinný s autorizovanou inštitúciou pri hodnotení, zúčastňuje sa skúšok na overenie vzdelávacích výstupov v druhom opravnom termíne, vydáva súhlas v súvislosti s poskytovaním VP vedúceho k mikroosvedčeniu.

MAJSTROVSKÁ SKÚŠKA

- Ide o skúšku na overenie vzdelávacích výstupov, ktorá sa vykonáva v nadpodnikovom vzdelávacom centre,
- Súčasťou majstrovej skúšky je overenie najmä odborných, lektorských, podnikateľských a riadiacich kompetencií,
- Nadpodnikové vzdelávacie centrum vydá po úspešnom vykonaní majstrovej skúšky osvedčenie o profesijnej kvalifikácii s prívlastkom „majster“ a majstrovský diplom.

TRÉNINGOVÉ CENTRÁ

- Tréningové centrá sú určené na odborný výcvik a rozvoj zručností, najmä v nedostatkových profesiách,
- Uchádzači o vzdelávanie v nich získavajú odborné kompetencie a zručnosti v remeselných prácach, ktoré sú potrebné pre daný región,
- Tréningové centrá prioritne ponúkajú vzdelávanie v akreditovaných vzdelávacích programoch, ktoré vznikajú v spolupráci so zamestnávateľmi. Tieto programy sú zamerané na nadobúdanie kvalifikácie s dôrazom na praktické vzdelávanie a prípravu, ktoré sú potrebné pre uplatnenie sa na trhu práce. Ich úroveň bude zodpovedať kvalifikácii získanej v odboroch, ktoré poskytujú stredné odborné vzdelanie,
- Tréningové centrá sa zriaďujú popri strednej odbornej škole.
- Viac informácií: <https://www.minedu.sk/v-strednych-odbornych-skolach-vzniknu-pilotne-treningove-centra/>

KARIÉROVÉ PORADENSTVO

- Kariérové poradenstvo pre dospelých je služba, ktorá podporuje dospelú osobu v rozvoji kariéry a v rozhodnutiach súvisiacich so vzdelávaním sa a uplatnením sa na trhu práce,
- MŠVVaM SR vedie Register kariérových poradcov pre fyzické osoby, ktoré získali osvedčenie o príslušnej profesijnej kvalifikácii.

FINANCOVANIE VD – INDIVIDUÁLNE VZDELÁVACIE ÚČTY

- Posilnenie motivácie pre účasť na vzdelávaní dospelých sa bude realizovať najmä prostredníctvom tzv. individuálnych vzdelávacích účtov (IVÚ),
- Ich hlavným cieľom je zníženie finančných bariér a posilnenie informovanosti o ponuke vzdelávania dospelých,
- Finančné prostriedky na individuálnom vzdelávacom účte budú občania môcť využiť v certifikovanej vzdelávacej inštitúcii,
- V úvode prostredníctvom národného projektu POZIVU bude podporených prvých 5-tisíc záujemcov, ktorí môžu využiť príspevok na IVÚ vo výške 200 eur prostredníctvom zdrojov z Európskeho sociálneho fondu. Celkovo je na dotácie vzdelávacích účtov rozpočtovaných 10,4 mil. eur na obdobie troch rokov (<https://www.minedu.sk/slovensko-bude-mat-unikatny-system-individualnych-vzdelavacich-uctov/>),
- Implementácia IVÚ prinesie zvýšenie záujmu o kurzy a následne aj zvýšenie ponuky a diverzifikácia jej foriem zo strany poskytovateľov.

REGISTRE

- MŠVVaM SR celkovo bude viesť 13 registrov, ktoré sú verejné, i neverejné,
- K verejným registrom patria: Register certifikovaných vzdelávacích inštitúcií, Register akreditovaných vzdelávacích programov, Register neakreditovaných vzdelávacích programov, Register autorizovaných inštitúcií, Register nadpodnikových vzdelávacích centier, Register autorizovaných osôb, Register národných garantov, Register VI poskytujúcich VP vedúce k mikroosvedčeniam, Register poskytovateľov kariérového poradenstva pre dospelých,
- K neverejným registrom patria: Register absolventov akreditovaných vzdelávacích programov, Register absolventov neakreditovaných vzdelávacích programov, Register fyzických osôb, ktoré získali profesijnú kvalifikáciu overením vzdelávacích výstupov, Register absolventov VP vedúcich k získaniu mikroosvedčenia,
- Podrobnosti k zverejňovaným údajom k registrom sú predmetom §28 zákona,
- Registre sú k dispozícii tu: <https://isvd.iedu.sk/Registers>

KONTROLNÁ ČINNOSŤ

- Predmetom kontroly je dodržiavanie podmienok uskutočňovanie vzdelávacieho programu vedúceho k získaniu mikroosvedčenia, podmienok certifikácie, akreditácie alebo autorizácie,
- Kontrolu dodržiavania podmienok vzdelávacieho programu vedúceho k získaniu mikroosvedčenia, dodržiavania podmienok certifikácie a dodržiavanie podmienok autorizácie vykonáva MŠVVaM SR,
- Kontrolu dodržiavania podmienok akreditácie vykonáva ASR,
- Kontrola sa môže realizovať na základe vlastnej iniciatívy alebo na základe podnetu.

VYHLÁŠKA 405/2024 Z. Z.

- Vyhláška Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky z 13. decembra 2024, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 292/2024 o vzdelávaní dospelých a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

ČO VYHLÁŠKA UPRAVUJE I.

- Doklady preukazujúce systém zabezpečovania kvality vzdelávacej inštitúcie,
- Náležitosti karty kvalifikácie,
- Podrobnosti o návrhu akreditovaného vzdelávacieho programu,
- Požiadavky ohľadom úrovne kvalifikácie a požadovanej praxe pre odborného garanta a lektora (akreditované programy),
- Podrobnosti o dokumentácii akreditovaného vzdelávacieho programu,
- Náležitosti osvedčenia o absolvovaní akreditovaného vzdelávacieho programu,
- Náležitosti vzdelávacieho programu vedúceho k získaniu mikroosvedčenia,

ČO VYHLÁŠKA UPRAVUJE II.

- Rozsah vzdelávacieho programu vedúceho k získaniu mikroosvedčenia, ktorý zodpovedá jednému kreditu,
- Náležitosti mikroosvedčenia,
- Požadovaná úroveň kvalifikácie a požadovaná prax autorizovanej osoby a národného garanta,
- Náležitosti osvedčenia o profesijnej kvalifikácii,
- Náležitosti portfólia,
- Náležitosti protokolu o kontrole.

POJMY, KTORÉ ZÁKON DEFINUJE

PREHĽAD

POJMY TÝKAJÚCE SA VZDELÁVANIA

- Vzdelávací výstup – vedomosti, zručnosti a kompetencie, ktoré osoba nadobudla počas vzdelávania,
- Vzdelávací program – celený program určovania, naplňovania a overovania cieľov, obsahu, metód a foriem vzdelávania, jeho hodnotenia, organizácie a riadenia; môže sa členiť na moduly,
- Certifikácia vzdelávacej inštitúcie – posúdenie systému zabezpečenia kvality vzdelávacej inštitúcie.

POJMY TÝKAJÚCE SA VEDOMOSTÍ A ZRUČNOSTÍ

- Vedomosť – súbor informácií, ktoré prispievajú k porozumeniu príslušnej oblasti alebo témy,
- Zručnosť – schopnosť a spôsobilosť využívať získané vedomosti na dosahovanie výsledkov,
- Základná zručnosť – súbor zručností, ktoré fyzickej osobe umožňujú viesť uspokojivý život,
- Digitálne zručnosti – súbor zručností, ktoré umožňujú kritické a zodpovedné využívanie digitálnych technológií na získanie a spracovanie informácií, najmä na vytvorenie digitálneho obsahu,
- Zelené zručnosti – súbor zručností, ktoré umožňujú porozumieť potrebe ochrany životného prostredia (ŽP), pochopiť prínos ochrany ŽP, rozvoja ekonomiky a inovácií v súlade s ochranou ŽP, pochopiť prínos ochrany ŽP a trvalo udržateľného rozvoja,
- Kompetencia – predpoklad využitia získaných vedomostí a zručností na kvalitné vykonávanie príslušnej činnosti v príslušnom prostredí.

POJMY TÝKAJÚCE SA KVALIFIKÁCIE

- Kvalifikácia – formálny výsledok hodnotenia a overovania vedomostí, zručností a kompetencií, ktorý potvrdzuje, že fyzická osoba nadobudla vzdelávacie výstupy v rozsahu kvalifikačného a hodnotiaceho štandardu,
- Profesionálna kvalifikácia – výsledok hodnotenia a overovania vedomostí, zručností a kompetencií vykonávať pracovnú činnosť alebo povolanie v rozsahu určenom hodnotiacim štandardom,
- Kvalifikačný štandard – súhrn vedomostí, zručností a kompetencií potrebných na získanie príslušnej kvalifikácie,
- Hodnotiaci štandard – súhrn kritérií, organizačných a metodických postupov, materiálnych, technických a priestorových predpokladov na overovanie vzdelávacích výstupov podľa kvalifikačných štandardov,
- Portfólio – súbor dokladov, ktoré preukazujú, že fyzická osoba získala požadované vedomosti, zručnosti a kompetencie pre príslušnú kvalifikáciu,
- Karta kvalifikácie – súbor informácií o kvalifikácii v Národnej sústave kvalifikácií; pozostáva najmä z kvalifikačného a hodnotiaceho štandardu.

POJMY TÝKAJÚCE SA VZDELÁVACÍCH PROGRAMOV A AKREDITÁCIE

- Akreditácia vzdelávacieho programu – oprávnenie certifikovanej vzdelávacej inštitúcie uskutočňovať akreditovaný vzdelávací program,
- Modul vzdelávacieho programu – samostatná, ucelená, časová a obsahová vzdelávacia jednotka vzdelávacieho programu,
- Odborný garant - fyzická osoba, ktorá na základe a v rozsahu získanej odbornej spôsobilosti a lektorskej spôsobilosti zodpovedá za kvalitu akreditovaného vzdelávacieho programu, za kvalitu jeho uskutočňovania a za koordináciu činnosti lektorov,
- Odborná spôsobilosť – súhrn odborných vedomostí, zručností a kompetencií v príslušnej oblasti akreditovaného vzdelávacieho programu, ktoré sa preukazujú uvedením údajov v profile odborného garanta alebo v profile lektora,
- Lektor – fyzická osoba, ktorá uskutočňuje vzdelávaciu činnosť vo vzdelávacích programoch; ak ide o akreditovaný vzdelávací program, uskutočňuje ju na základe a v rozsahu získanej odbornej spôsobilosti a lektorskej spôsobilosti,
- Lektorská spôsobilosť - súhrn lektorských vedomostí, zručností a kompetencií, ktoré sa preukazujú osvedčením o profesijnej kvalifikácii lektora,
- Autorizácia - oprávnenie právnickej osoby uskutočňovať overovanie vzdelávacích výstupov.

ĎAKUJEM ZA POZORNOST

